

A Győri Ítéltábla a dr. Vágner Elza ügyvéd által képviselt **felperesnek** a dr. Szabó László ügyvéd által képviselt **alperes** ellen közigazgatási eljárásban okozott kár megtérítése iránt a Székesfehérvári Törvényszék 2018.február 9. napján kelt 27.P.20.134/2017/22. szám alatt hozott ítélet ellen a felperes részéről 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

Az ítéltábla az első fokú bíróság ítéletének a 3.000.000 (hárommillió) forint vagyoni kár iránti keresetet elutasító rendelkezését hatályon kívül helyezi és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítja.

A felperes által az államnak külön felhívásra fizetendő kereseti illeték összegét 540.000 (ötszáznegyvenezer) forintra leszállítja és megállapítja, hogy a fennmaradó 30.000 (harmincezer) forint kereseti illeték az állam terhére marad. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítélet megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Köteles a felperes 15 napon belül megfizetni az alperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 720.000 (hétsházhuszezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés tekintetében a másodfokú perköltséget a felperes és az alperes javára fejenként 100.000 (egyszázezer) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000,- Ft-ot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 150.000,- Ft perköltséget, és az államnak - külön felhívásra - 570.000,- Ft kereseti illetéket.

Ítéletének jogi indokolása szerint a felperes keresete részben alapos.

Rögzítette, hogy a Ptké. 54. §-a alapján a perbeli jogvita elbírálására az 1959. évi IV. törvény (rég. Ptk.) rendelkezései az irányadók.

Tényként állapította meg, hogy a felperes a borospince építési engedélyezési kérelmét 2012. szeptember 25. napján nyújtotta be. A perbeli időszakban hatályos 193/2009. (IX.15.) Kormányrendelet 28. §-a értelmében a döntést a kérelem előterjesztését követő naptól számított két hónapon belül kell meghoznia az építési hatóságnak.

Így a borospince építési engedélyezése iránti kérelem tekintetében az alperesnek a döntéshez 60 nap állt rendelkezésre. A kijelölés következtében az iratok az alpereshez 2012. október 18-án érkeztek meg, ezért a döntést az alperesnek 2012. december 18-áig kellett volna meghoznia. Ehhez képest a határozat meghozatalára súlyos késedelemmel, 2015. szeptember 15. napján került sor.

A mulasztás kimentése körében az alperes arra hivatkozott, hogy az engedélyezési kérelmet előterjesztő tervezővel közölte, hogy addig nem kerülhet sor a kérelem elbírálására, amíg az ekkor már alperes előtt folyamatban lévő fennmaradási engedély ügyében az eljárás nem fejeződik be.

Az elsőfokú bíróság a meghallgatott tanúk vallomása alapján megállapította, hogy az alperes a borospince engedélyezése ügyében a döntést a fennmaradási engedély iránti kérelem mikénti elbírálásától tette függővé. Ebben az esetben is lehetősége lett volna az alperesnek a Ket. 32. §. (1) bekezdése értelmében az eljárás felfüggesztésére. Erre azonban nem került sor.

Tényként állapította meg, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a felperesnek egyértelmű tudomása volt arról, hogy ügyében miért nem járnak el. Ezért azt a következtetést vonta le, hogy sérült a felperesnek a Ket. 4. § (1) bekezdésében meghatározott a tisztességes eljáráshoz való joga az alperes mulasztása következtében.

Az elsőfokú bíróság e körben osztotta a felperes azon álláspontját, hogy az eljárás elhúzódásával őt hátrány érte. Az alperes mulasztása a felperes cselekvési szabadságát korlátozta, több éven keresztül bizonytalanságban tartotta a tekintetben, hogy a borospincét megépítheti vagy sem. Az esetben, ha az alperes az előírt határidőben jár el, úgy a felperesnek már korábban lehetősége lett volna a határozat hozatalát követően megtörtént telekösszevonásra, telekalakításra és újabb engedélyezési terv benyújtására. A hivatkozott alkotmánybírósági határozat értelmében a tisztességes eljáráshoz való joghoz hozzátartozik annak biztosítása, hogy a közigazgatási hatóságok a határidő túllépését az ügyfél javára értékeljék. Ugyanakkor álláspontja szerint a felperestől elvárható lett volna, hogy a borospince engedélyezésével kapcsolatos eljárásban érdeklődjön, illetve annak befejezését siettesse. Minderre figyelemmel 500.000,- Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest a felperes cselekvési szabadságának korlátozásával okozott hátrányért.

Rögzítette, hogy jelen perben a felperes vagyoni kártérítésként terjesztette elő a fennmaradási engedéllyel együtt kiszabott építésrendészeti bíróság összegét is. E körben hivatkozott az 5/2017. (III.10.) AB határozatban foglaltakra.

Ezen hatósági eljárás tekintetében kifejtette, hogy az alperesnél az eljárás 2012. január 23. napján indult, amely ügyben 2012. július 1. napján helyszíni szemlére került sor. Ezt követően az elsőfokú döntés csak 2013. szeptember 30. napján született meg, a helyszíni szemlét követően 16 hónap múlva.

Az alperesnek ezen építésrendészeti bírságot kiszabó határozata elsőfokon jogerőre emelkedett. Ez a tény pedig kizárja az alperes kártérítési felelősségét az rPtk. 349. § (1) bekezdése értelmében. Az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének különös feltétele - a jogorvoslat kimerítése - hiányzik, ezért az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, melyben kérte annak megváltoztatását és a kereseti kérelmének történő helytadását, az alperes perkielégben történő marasztalását.

A nem vagyoni kártérítés körében 9.000.000,- Ft, míg vagyoni kár címén 3.000.000,- Ft megtérítésére tartott igényt.

Fellebbezésének indokolásául előadta, tévesen ítélte az alperes panasznak a felperesnek a közigazgatási eljárásban 2015. március 24. napján kelt beadványát. Ez tartalmát tekintve fellebbezés

volt, amit a Székesfehérvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban volt 7.Kpk.50.075/2016. számú perben született döntés az indokolásban is megállapított.

Kiemelte, hogy a bíróságot kiszabó határozat csak azért emelkedhetett első fokon jogerőre, mert azt az alperes tévesen nem fellebbezésként kezelte. Ere figyelemmel az alperes nem hivatkozhat eredménnyel arra, hogy nincs helye közigazgatási jogkörben okozott kártérítési igénynek, mert a felperes nem merítette ki a jogorvoslati lehetőséget.

Kifejtette, téves az elsőfokú bíróság azon hivatkozása, hogy a kereseti követelés kizárólag a borospince engedélyezési eljárásával összefüggésben került előterjesztésre. A 2018. január 24. napján megtartott tárgyaláson a keresetét módosította, amely szerint a vagyoni kárigény elbírálását arra tekintettel kérte, hogy az építési bírság kiszabásával végződő hatósági eljárásban alperes nem a jogszabályban meghatározott eljárási időtartam alatt, hanem azt megsértve hozta meg határozatát.

Ezen túlmenően vitatta a megítélt nem vagyoni kártérítés összegét is arra hivatkozással, hogy az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Nem rögzítette a bírói mérlegelés elemeit, azt, hogy az eljárás elhúzódásával járó hátrányokat milyen módon értékelte. Miként vette figyelembe a felperes állítólagos közrehatását a kár elhárításában, azt, hogy a felperes nem sürgette a kérelem elbírálását.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását, és a felperes másodfokú perköltségben való marasztalását kérte.

Kiemelte, a felperes a fennmaradási engedély megadása miatt kiszabott bírság tekintetében az rPtk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott rendes jogorvoslati lehetőségét nem merítette ki, fellebbezést nem nyújtott be. Így a határozat jogerőre emelkedett. Ezen ok miatt az alperes kártérítési felelősségének a megállapítása kizárt.

Hangsúlyozta, hogy a felperes által hivatkozott 2015. március 24. napján kelt „panasz” megnevezésű irat nem a perbeli érdemi 3848-6/2013. számú határozatra, hanem a 386-7/2015. számú végzésre vonatkozik.

Előadta, a felperes a keresetváltoztatását az elsőfokú bíróság által megállapított 2017. december 31-ei határidőhöz képest késedelemmel, 2018. január 24. napján megtartott tárgyaláson adta elő. A vagyoni károkozás tekintetében pedig semmiféle bizonyítási indítványa nem volt.

Álláspontja szerint az alperes a fennmaradási engedély és az építésügyi bírság összegéről szóló határozatát az akkor hatályban lévő jogszabályok alapján hozta meg. A jogellenes felperesi építkezés tekintetében lefolytatott építés hatósági eljárás ügyintézési határidejének megtartása az elsőfokú eljárásban nem képezte a bizonyítási eljárás részét, e körben a felperes bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság a fellebbezésben foglaltaktól eltérően az összecszerűség tekintetében az indokolási kötelezettségének eleget tett.

A felperes vagyoni kártérítési követelése is eltúlzott, mivel 3.000.000,- Ft-nál kevesebb volt az építésrendészeti bírság, és a felperes ennek a felét fizette meg. Ezen túlmenően változatlanul vitatta a jogalapot, az összecszerűséget, és az okozati összefüggést is.

Kiemelte, hogy a felperes az általa állított vagyoni és nem vagyoni kárát semmilyen módon nem bizonyította. A nem vagyoni kár összegét is eltúlzottan állapította meg.

Az elsőfokú ítéletnek az 500.000,- Ft-ban marasztaló rendelkezése az rPp. 228. § (1) bekezdése alapján jogerős, mert az alperes nem fellebbezett, míg a felperes fellebbezése további 9.000.000,- Ft nem vagyoni kár megfizetésére irányult, másfelől 3.000.000,- Ft vagyoni kár megfizetését is kérte, és egyben támadta az elutasító rendelkezést.

A felperes fellebbezése az alábbiak szerint részben alapos.

Az ítélet tábla a további 9.000.000,- Ft nem vagyoni kártérítés tekintetében nem osztotta a felperes fellebbezési érvelését. Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte, hogy az alperes „hallgatása”, mulasztása miatt a felperest hátrány érte, mivel a tulajdonával való rendelkezési jog szenvedett sérelmet, jelentős késedelmet. Az alperesnek a Ket. 32. §-a értelmében lehetősége lett volna a borospincével kapcsolatos eljárást felfüggeszteni, ezt azonban elmulasztotta. Ezen alperesi mulasztás miatt a felperes hosszú ideig nem tudott intézkedni a telekösszevonásról, a telekalakításról. Így sérült a tulajdonával való rendelkezési joga. Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy a felperestől is elvárható lett volna az aktívabb ügyféli magatartás, nem csak a bírság tekintetében.

Az ítélet tábla szerint a megállapított 500.000,- Ft összegű nem vagyoni kártérítés alkalmas a felperest ért sérelem kompenzálására, annak felemelésére nem látott jogi lehetőséget.

Az elsőfokú bíróság a mérlegeléssel megállapított nem vagyoni kártérítés körében az indokolási kötelezettségének eleget tett, a mérlegelése nem okszerűtlen. Az összecszerűség is igazodik a hasonló ügyekben kialakult bírói gyakorlathoz (Győri Ítélet tábla Pf.V.20.329/2017/6/I., Győri Ítélet tábla Pf.V.20.140/2015/11/I. szám).

Az ítélet tábla ezért úgy ítélte meg, hogy az 500.000,- Ft nem vagyoni kártérítés arányban áll az elszenvedett sérelmekkel, de egyben elegendő a hátrányok kompenzálására.

Az ítélet tábla a 3.000.000,- Ft vagyoni kárigény tekintetében a felperes fellebbezését az alábbiak szerint alaposnak ítélte.

Ebben a kérdésben téves a törvényszék azon álláspontja, hogy az építészrendészeti bírság tekintetében a felperes az rPtk. 349. § (1) bekezdésén alapuló jogorvoslati jogát nem vette igénybe.

Helyesen hivatkozott azon bírói gyakorlatra az elsőfokú bíróság, hogy az rPtk. 349. § (1) bekezdésében meghatározott szabály a közhatalmi károkozás körére adaptálja a kár elhárítási kötelezettséget. A károsult tehát csak akkor kaphat kártérítést az rPtk. 349. §-a alapján, ha a károkozó határozattal szemben a rendes jogorvoslati lehetőségét kimerítette.

Következetes a bírói gyakorlat abban, hogy fellebbezés hiányában szükségtelen a kártérítési felelősség egyéb feltételeinek vizsgálata.

A jogorvoslat kimerítése olyan előfeltétel, amely a kártérítési igény érdemi elbírálásához nélkülözhetetlen. Ettől eltekinteni kizárólag akkor lehet, ha a károsult a hatóság hibája, mulasztása miatt nem vehette igénybe a jogorvoslati lehetőséget (Legfelsőbb Bíróság Pf.V.21.436/1998/3.).

Megalapozottan hivatkozott fellebbezésében a felperes arra, hogy az elsőfokú építésügyi hatóság 386-7/2015. számú végzése ellen 2015. március 24. napján kelt, „panasz” megjelölésű beadványában fellebbezést nyújtott be. A Ket. 37. §-a értelmében ezen „panasz” megjelölésű beadványt az elsőfokú építésügyi hatóságnak nem megjelölése, hanem annak tartalma szerint fellebbezésként kellett volna elbírálnia. Ez nem vitásan elmaradt. Ezért kerülhetett arra sor, hogy az alperes a 386-7/2015. számú, 2015. március 11. napján kelt végzésében az alaphatározat (3848-

6/2013.) elleni fellebbezést érdemi vizsgálat nélkül elutasította. Így a jogorvoslat hiányának az elmaradása a felperes terhére nem értékelhető, a kártérítési igény különös feltétele fennáll.

Az ítéletábra e körben nem osztotta az alperes azon ellenkérelmi érvelését, hogy a panasz megjelölésű beadvány nem az alaphatározatot érintette. Ez az előadás a tényeknek nem felel meg, hiszen az alaphatározat ellen a felperes fellebbezést nyújtott be, és ezen fellebbezés került érdemi vizsgálat nélkül elutasításra az alperes 386-7/2015. számú végzésében.

A fenti indokok alapján tehát az elsőfokú bíróságnak a felperes vagyoni kártérítési keresetét érdemben kellett volna vizsgálnia, ez azonban eltérő jogi álláspontja miatt elmaradt.

Mindezen indokok alapján az ítéletábra az rPp. 213. § (2) bekezdése alapján a nem vagyoni kártérítés tekintetében részítélettel határozott és e körben az elsőfokú ítéletet a fentebb már részletesen kifejtett indokok alapján az rPp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Ugyanakkor a 3.000.000,- Ft vagyoni kártérítés körében az ítéletábra az elsőfokú ítéletet az rPp. 252. § (3) bekezdése alapján - mivel a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű kiegészítése szükséges - ezért hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az elsőfokú bíróságnak az újabb eljárásban a felperes 3.000.000,- Ft vagyoni kártérítés megfizetésére vonatkozó keresetét érdemben kell tárgyalnia. Vizsgálni kell, hogy az rPtk. 339. § (1) bekezdésében foglalt törvényi feltételek fennállnak-e. Ki kell oktatni a peres feleket a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében a vagyoni kártérítés tekintetében a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről is. A peres felek által felajánlott bizonyítási eljárást le kell folytatni, és ezt követően érdemben kell döntenie a felperes ezzel kapcsolatos keresetéről.

A fenti bizonyítási eljárás lefolytatását követően kerül az elsőfokú bíróság abba a helyzetben, hogy a perben megalapozott döntést hozzon.

Az ítéletábra a részítélettel lezárt nem vagyoni kártérítés tekintetében a 4/2009. (XII.14.) PK vélemény I/1. pontja alapján rendelkezett a felmerült másodfokú perköltségről, figyelemmel arra, hogy a peres eljárásban a felperes túlnyomórészt pervesztes lett.

Ugyanezen körben az ítéletábra a felperes által az államnak külön felhívásra fizetendő kereseti illeték összegét a pervesztesség arányának megfelelően az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján 540.000,- Ft-ra leszállította, és megállapította, hogy a fennmaradó 30.000,- Ft kereseti illeték az alperes személyes illetékmentessége folytán az állam terhén marad.

Az ítéletábra az rPp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a túlnyomórészt pervesztes felperest a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték megfizetésére az Itv. 59. § (1) bekezdése értelmében.

Az ítéletábra a hatályon kívül helyezett rész tekintetében a felperes és az alperes másodfokú perköltségét az rPp. 252. § (4) bekezdése alapján csupán megállapította.

Győr, 2018. szeptember 6.

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária sk.
a tanács elnöke

Dr. Vass Mária sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Andrea sk. bíró

